

LATVIJAS DABAS TŪRISTA ĒTIKAS KODEKSS

Lauku Ceļotājs
www.celotajs.lv

BESTbelt

With financial
support of the
European Union

PREAMBULA

Latvijas meži, upes, ezeri, jūra, purvi, pļavas un citas dabas teritorijas ir atvērtas visiem, kas spēj novērtēt to saturu, skaistumu un cienīt to tiesības uz pastāvēšanu.

Dabas tūrista ētikas kodekss kā padomdevējs ir domāts ikvienam – ceļotājam, dabas vērotājam, pētniekam, atpūtniekam, ogotājam, sēņotājam, aktīvās vai pasīvās atpūtas baudītājam, kas dodas dabā. Mūsu kopējais mērķis ir sargāt un saglabāt nākamībai dabas vērtības – nedzīvo un dzīvo dabu, dzīvotnes, ainavu, cilvēka un dabas mijiedarbībā veidoto vidi

DABAS TŪRISTA ĒTIKAS KODEKSA PAMATPRINCIPI

- ✓ Izmanto esošo
- ✓ Cieni un izproti
- ✓ Netraucē
- ✓ Nenodari pāri
- ✓ Lieto saudzīgi
- ✓ Atstāj aiz sevis, - kā bija
- ✓ Ko atnesi, to aiznes
- ✓ Ceļo droši

SATURS

PREAMBULA

1. DAŽĀDĀS DABAS VIDĒS

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT)

Mežā

Upju un ezeru krastos

Jūras krastā, kāpās

Purvos u.c. mitrājos

Pie iežu atsegumiem

Lauksaimniecības zemēs, ganībās, zālājos

2. ATPŪTA, NAKŠŅOŠANA, ĒDIENA GATAVOŠANA

Ar telti vai guļamtiķli

Ugunskurs, malka

Ēdiena gatavošana, prīmus, grils

3. AKTIVITĀTES DABĀ

Dabas vērošana, fotografēšana, filmēšana

Sēņošana, ogošana, augu vākšana

Makšķerēšana

Slēpņošana (geocaching)

Kolekciju vākšana, suvenīri

Ar kājām, divriteni, laivu, slēpēm, zirgu

Ar suni

Ar auto u.c. mehāniskajiem transporta līdzekļiem

4. HIGIĒNA, ATKRITUMI

Tualete un higiēna

Atkritumi

5. DROŠĪBA DABĀ

Drošības pamatprincipi

Orientēšanās

Laika apstākļu prognoze

Dzeramais ūdens

Saskarsme ar dzīvniekiem

Saskarsme ar sēnēm un augiem

PIELIKUMI

SATURS

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT)

Mežā

Upju un ezeru krastos

Jūras krastā, kāpās

Purvos u.c. mitrājos

Pie iežu atsegumiem

Lauksaimniecības zemēs, ganībās, zālajos

**ATPŪTA,
NAKŠŅOŠANA**

1.

DAŽĀDĀS DABAS VIDĒS

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJĀS (ĪADT)

Latvijā ir dažādas ĪADT – nacionālie parki, biosfēras rezervāts, dabas parki, dabas rezervāti u.c., kuru izveides virsmērķis ir saudzēt dzīvotnes un sugas, kas tur mīt

ĪADT ir veidotas vērtīgu mežu, purvu un citu mitrāju, pļavu, upju, ezeru un jūras piekrastes teritoriju aizsardzībai

Latvijā ĪADT ir brīvi apmeklējamas jebkurā laikā, izņemot dabas rezervātus, ĪADT stingrā režīma un regulējamā režīma zonas

Atsevišķās vietās ir izveidoti sezonāli dabas liegumi ligzdojošo putnu aizsardzībai, kurus ir aizliegts apmeklēt noteiktā laika posmā

ĀRĒJĀS SAITES

[Latvijas ĪADT](#)

[ĪADT zonējums u.c.](#)

[Dabas tūrisms](#)

[LVM GEO](#)

MEŽĀ

Latvijā meži aizņem ~ 46 % no valsts teritorijas un tā ir viena no lielākajām mūsu bagātībām

Ikvienam ir TIESĪBAS UZTURĒTIES un PĀRVIETOTIES mežā, SĒŅOT, OGOT, VĀKT ĀRSTNIECĪBAS AUGUS, izņemot iezīmētās vai norobežotās platības, dabas rezervātus un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stingrā un regulējamā režīma zonas

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ja meža īpašnieks vēlas ierobežot apmeklētāju uzturēšanos un pārvietošanos mežā, tad viņa pienākums ir norobežot attiecīgo teritoriju vai iezīmēt ar pārskatāmiem brīdinājuma uzrakstiem
- ▶ Pašvaldība vai Valsts Meža dienests MEŽA UGUNSDROŠĪBAS interesēs, kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, augu un dzīvnieku aizsardzības interesēs var ierobežot apmeklētāju uzturēšanos mežā
- ▶ Ejojot mežā, Tev ir PIENĀKUMI attiecībā uz atpūtu un nakšņošanu, dzīvotņu un sugu aizsardzību un saglabāšanu dažādu aktivitāšu laikā, rūpēm par vides kvalitātes saglabāšanu un ugunsdrošību
- ▶ Meža UGUNSNEDROŠAJĀ LAIKPOSMĀ īpaši pievērš vērību, bet arī citā laikā nenomet zemē šķiltavas, izsmēķus, cigaretes, stiklus, citus priekšmetus, kas var izraisīt aizdegšanos. Vienmēr pārlicinies, ka pēc Tevis dabā nepaliek nekas

PAPILDUS INFORMĀCIJA

Kā rīkoties, ja izcēlies UGUNSGRĒKS?

- Ja ir aizdedzies mežs vai cits apvidus, **UZREIZ ZVANI** uz 112 un pēc tam **MĒĢINI UGUNI NODZĒST**, sitot liesmas ar zariem. Sitieni jāveic slīpi izdegušā laukuma virzienā
- Ja uguni nevar nodzēst, nekavējoties **BRĪDINI CITUS UN STEIDZĪGI ATSTĀJ UGUNSGRĒKA VIETU**. Perpendikulāri uguns izplatīšanās virzienam dodies uz ceļu, meža stigu, lauku vai ūdenskrātuves krastu
- Ja izvairīties no uguns nav iespējams un tuvumā ir ūdens, iegremdējies tajā vai apsedzies ar samitrinātām drēbēm. Ja atrodaties meža laukumīņā, noliecies pēc iespējas tuvāk zemei, kur gaiss ir mazāk sadūmots

ĀRĒJĀS SAITES

INFORMĀCIJA
PAR UGUNSNEDROŠO
LAIKPOSMU

VALSTS MEŽA DIENESTS

VIDESCENTRS

LABAS UZVEDĪBAS
NOTEIKUMI

LATVIJAS VALSTS MEŽI

uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS

UPJU UN EZERU KRASTOS

Latvijā ir ap **12 400 upju un strautu** un **2256 ezeri**

Latvijā ir PUBLISKIE un PRIVĀTIE ŪDEŅI

Ikvienam ir TIESĪBAS PUBLISKO ūdeņu teritorijā uzturēties, atpūsties, pārvietoties, braukt ar airu laivu, makšķerēt un vērot dabu

Uzturēšanās PRIVĀTAJOS ūdeņos ir jāsaskaņo ar īpašnieku

Ikvienam ir tiesības pārvietoties vai īslaicīgi uzturēties TAUVAS JOSLĀ, kas izveidota gar upju un ezeru krastiem un jūras krastā

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ja privāto ūdeņu īpašnieks vēlas ierobežot apmeklētāju uzturēšanos un pārvietošanos (izņemot tauvas joslu), tad viņa pienākums ir norobežot attiecīgo teritoriju vai iezīmēt ar pārskatāmiem brīdinājuma uzrakstiem
- ▶ TAUVAS JOSLA ir sauszemes josla gar ūdeņu krastu, pa kuru var pārvietoties KĀJĀMGĀJĒJI un izmantot to ĪSLAICĪGAI ATPŪTAI
- ▶ Dabiskās tauvas joslas PLATUMS:
  - gar privāto ūdeņu krastiem ir 4 m
  - gar pārējo ūdeņu krastiem – 10 m
  - gar jūras piekrasti – 20 m
- ▶ Tauvas joslas PLATUMU SKAITA:
  - gar lēzeniem upju un ezeru krastiem – no ūdenslīnijas
  - gar kraujiem upju un ezeru krastiem – no krasta nogāžu augšmalas. Tauvas joslā ietilpst arī nogāze un zeme no ūdenslīmeņa līdz nogāzei
  - jūras piekrastē – no vietas, kuru sasniedz augstākās jūras bangas
- ▶ Tauvas josla nav, ja privātie ūdeņi visā to platībā un tiem pieguļošās sauszemes daļa pieder vienam īpašniekam un zvejas tiesības šajos ūdeņos nepieder valstij

ĀRĒJĀS SAITES

LATVIJAS PUBLISKO
UPJU UN EZERU SARAKSTS

LIKUMI.LV

VIRSZEMES ŪDENSOBJEKTOS
NOTEIKTO IEROBEŽOJUMU
APKOPOJUMS

DABA.GOV.LV

[uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS](#)

JŪRAS KRASTĀ, KĀPĀS

Latvijā ir ap 500 km garš jūras krasts

BALTIJAS JŪRAS un RĪGAS LĪČA PIEKRASTES ŪDEŅI ir publiskie ūdeņi un ir brīvi apmeklējami

Jūras krasts pieder valstij līdz tai vietai, kuru sasniedz augstākās jūras bangas. Tas ir brīvi apmeklējams ikvienam

Jūras krastā ir 20 m plata TAUVAS JOSLA. Tā ir brīvi pieejama ikvienam

Krasta kāpu aizsargjoslā ir aizliegts kurt ugunscurus un celt teltis ārpus īpaši izveidotām un norādītām vietām

Krasta kāpu aizsargjoslā ārpus ceļiem un pa pludmali ir aizliegts pārvietoties ar mehāniskajiem transporta līdzekļiem

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Lai saudzētu dabas vērtības, dzīvotnes, sugas un ainavu, kā arī saglabātu piekrastes mežus un mazinātu jūras krastu noskalošanu, ir izveidotas AIZSARGJOSLAS
- ▶ BALTIJAS JŪRAS un RĪGAS JŪRAS LĪČA PIEKRASTES AIZSARGJOSLU iedala:
  - KRASTA KĀPU AIZSARGJOSLĀ – tās platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 m sauszemes virzienā (apdzīvotās vietās var būt 150 m plata), skaitot no vietas, kur sākās dabiskie sauszemes augi
  - JŪRAS AIZSARGJOSLĀ – ietver PLUDMALI un jūras zemūdens daļu no vietas, kur aug dabiskie sauszemes augi līdz 10 m dziļumam jūrā
- ▶ Vietās, kur ir stāvs jūras pamatkrasts, aizsargjoslu platumu nosaka no pamatkrasta augšējās krants
- ▶ PLUDMALE ir jūras krasta sauszemes daļa starp ūdens līmeni un vietu, kur sākas dabiskie sauszemes augi
  - Pludmale ir brīvi pieejama ikvienam
  - Dažās vietās ar speciālām zīmēm vai pagaidu nožogojumu putnu ligzdošanas laikā (aprīlis – augusts) var būt norobežoti nelieli pludmales un jūras krasta posmi, kuros ligzdo vai dzīvo (vairojas) aizsargājamas putnu un abinieku sugas (sezonālie liegumi)
- ▶ Pludmalē, izņemot īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un pilsētu pludmales un peldvietas, īslaicīgai (vienas nakts) nakšņošanai var uzcelt telti

[uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS](#)

PURVOS U.C. MITRĀJOS

Latvija ir bagāta ar mitrājiem. Mitrāji ir purvi, piekrastes un palieņu pļavas, seklie piejūras ezeri, mitrie meži, seklā jūras piekraste u.c. **Purvi aizņem ap 5 %** no Latvijas teritorijas

Mitrāji ir svarīgi gan dabas daudzveidībai, gan cilvēka ikdienas dzīvei, nodrošinot dabā līdzsvarotu ūdens apriti, īpaši sausākos periodos

Mitrājus, izņemot dabas rezervātus un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stingrā un regulējamā režīma zonas, vari brīvi apmeklēt, taču dari to saudzīgi, neatstājot pēdas, kas ilgi nesadzīst

Mitrājus iepazīsti, apmeklējot daudzās purva (koka laipu) **TAKAS**

Izziņas gājieniem ārpus labiekārtotām takām izmanto **PURVA KURPES** un zinošus pavadoņus, tomēr izvairies to darīt putnu ligzdošanas laikā

Ja apmeklē mitrājus nelabiekārtotās vietās, dari to **ZIEMĀ**, kad zemsedze un ūdeņi ir sasaluši un apmeklējums netraucē putniem u.c. purva iemītniekiem

ĀRĒJĀS SAITES

PURVA KURPJU
IZMANTOŠANAS
LABĀ PRAKSE

[BOG-SHOE](#)

[uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS](#)

PIE IEŽU ATSEGUMIEM

Mums ir tūkstošiem iežu atsegumu, kas rotā g.k. Latvijas upju ieleju un gravu krastus. Šie ieži ir veidojies Devona periodā pirms ~ **350 – 400 miljoniem gadu**

Jebkāda iežu atsegumu bojāšana ir neatgriezeniska, tādēļ rāpšanās, staigāšana, klinšu kāpšana (arī ziemā), gravēšana vai cita veida bojāšana ir aizliegta

Alās ir aizliegta ugunsroku kurināšana un atklātās liesmas ienešana (arī smēķēšana) siks pārņu ziemošanas laikā no oktobra līdz aprīļa beigām

Arī citā laikā neaiztiek un ar zibspuldzi nefotografē alās mītošos siks pārņus

[uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS](#)

LAUKSAIMNIECĪBAS ZEMĒS, GANĪBĀS, ZĀLĀJOS

Apmēram trešā daļa no Latvijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes un 1/3 no tām – zālāji. Tikai 5 % no zālājiem ir ar lielu sugu daudzveidību

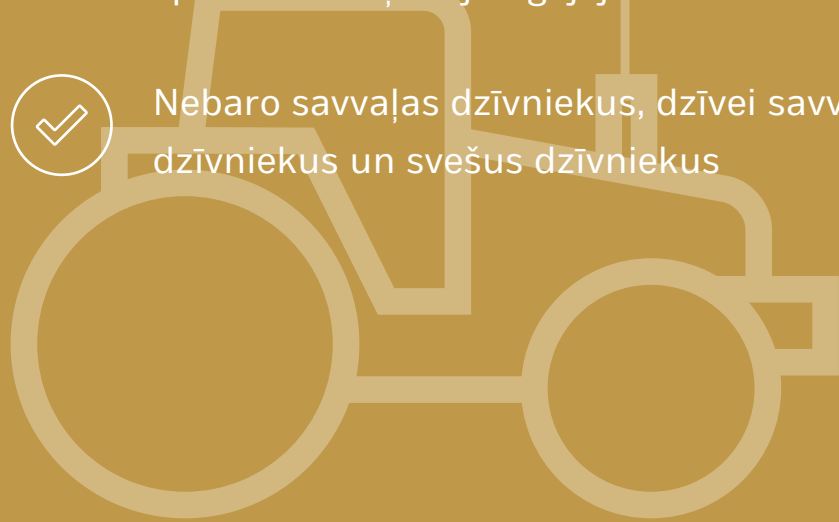
Sējumiem, labības laukiem un laukiem ar dažādām lauksaimniecības kultūrām apēj apkārt

Ar nožogojumu ierobežotas lauksaimniecības platības un ganības apēj. Tās vari šķērsot tikai tad, ja ir izveidoti speciāli vārtiņi kājāmgājējiem

Nebaro savvaļas dzīvniekus, dzīvei savvaļā pielāgotos dzīvniekus un svešus dzīvniekus

**uz DAŽĀDĀS
DABAS VIDĒS**

SATURS

Ar telti vai guļamtiklu

Ugunskurs, malka

Ēdiena gatavošana, prīmuss, grils

AKTIVITĀTES DABĀ

2.

ATPŪTA, NAKŠŅOŠANA,
ĒDIENA GATAVOŠANA

AR TELTI VAI GUĻAMTĪKLU

Centies izvēlēties jau iekārtotas nakšņošanas vietas vai tūristu mītnes

Telti dabā cel vietās, kas nav norobežotas un aprīkotas ar aizlieguma zīmēm

Privātīpašumā nakšņošanu saskaņo ar īpašnieku

Foto: Sigita Batraga

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Dabas rezervātos un dabas rezervāta zonās telti celt (un siet guļamtīklu) ir **aizliegts**
- ▶ Baltijas jūras un Rīgas līča krasta kāpu aizsargjoslā telti var celt tikai šim mērķim speciāli izveidotās vietās
- ▶ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, pirms cel telti, izpēti konkrētās teritorijas noteikumus un zonējumu
- ▶ Telti nakts pārlaišanai vari uzcelt jūras pludmalē, izņemot īpaši aizsargājamas dabas teritorijas
- ▶ Guļamtīklu nesien kokos, kam ir aizsargājama dabas pieminekļa (dižkoks, aizsargājams koks) statuss. Šādiem kokiem var būt pievienota zīme

ĀRĒJĀS SAITES

TELŠU VIETAS JŪRTAKĀ (E9)
UN MEŽTAKĀ (E11)

[BALTICTRAILS.EU](https://www.baltictrails.eu)

ATPŪTA LAUKOS,
NAKTSMĪTNES U.C.

[CELOTAJS.LV](https://www.celotajs.lv)

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS
DABAS TERITORIJAS

[DABA.GOV.LV](https://www.daba.gov.lv)

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ceļot telti, vai sienot guļamtīklu, saudzē augus, sūnas, ķērpjus, zemsedzi, koku mizu
- ▶ Telti (un guļamtīklu) necel vietā, ja redzi aizsargājamus augus un putnus, kuriem tuvumā varētu būt ligzdas, vai mazuļi
- ▶ Pēc nakšņošanas apkaimi atstāj tādu pašu, kāda tā bija pirms Tavas atnākšanas
- ▶ Ja pilsētas vai apdzīvotas vietas pludmalē ir aizliegts celt telti, meklē šim mērķim labiekārtotās vietas
- ▶ Drošības nolūkā nenakšņo pie stāvkrastiem un atsegumiem, kur iespējami nobrukumi

ĀRĒJĀS SAITES

ATPŪTAS VIETAS UN
TELŠU VIETAS LVM

[MAMMADABA.LV](https://mammadaba.lv)

KAM PIEDER MEŽS UN
ATRAST ATPŪTAS VIETAS

[LVMGEO.LV](https://lvmgeo.lv)

ZONĒJUMS ĪPAŠI
AIZSARGĀJAMĀS
DABAS TERITORIJĀS

[OZOLS.GOV.LV](https://ozols.gov.lv)

[uz ATPŪTA,
NAKŠŅOŠANA](#)

Foto: Sigita Batraga

UGUNSKURS, MALKA

UGUNSNEDROŠAJĀ LAIKPOSMĀ nekurini ugunskurus

Ārpus ugunsnedrošā laikposma ugunskurus kurini norādītās vietās, jo tur var būt arī sagatavota malka. Dari to atbildīgi, taupi malku

Ja ir iespēja, iegādājies malku tuvējā saimniecībā

Dabā malku paņem tā, lai neciestu dabas daudzveidība, augi, dzīvnieki

PAPILDUS INFORMĀCIJA

Ugunsurus kurināt ir **AIZLIEGTS**:

- ▶ Baltijas jūras un Rīgas līča krasta kāpu aizsargjoslā, izņemot šim mērķim īpaši norādītās vietās
- ▶ Pilsētās, ciemos, apdzīvotās vietās un peldvietās, izņemot šim mērķim norādītās vietas
- ▶ Alās, dabas pieminekļu – akmeņu, atsegumu, dižkoku un aizsargājamu koku, aizsargājamu augu, putnu ligzdvieta un zvēru dzīves vietu tuvumā

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ugunsiskus drīkst kurināt tikai īpaši norādītās un labiekārtotās vietās
- ▶ Kaut arī pludmalē (izņemot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas) ugunsiskus kurināt nav aizliegts, centies to nedarīt. Liedagā izskalotie koki un zari ir vieta, kur slēpjas putnu mazuļi un abinieki. Sausie koki ir nozīmīga dzīves vide kukaiņiem. Mēs lepojamies ar baltajām liedaga smiltīm. Tādām tām arī vajag palikt
- ▶ Iekuram izmanto sausus zarus. Taču neizmanto jūras un citu ūdeņu pludmalēs izskalotos kokus, kas kalpo kā slēptuve un mājvieta dažādiem organismiem
- ▶ Nelauz augošus kokus un neplēs bērzu mizu
- ▶ Resnākus stumbeņus saudzē, jo tos par mājvietu izmanto augi, sēnes un dzīvnieki
- ▶ Ugunsкура vajadzībām mežā cirst kokus ir aizliegts

ĀRĒJĀS SAITES

ATPŪTAS UN UGUNSKURA VIETAS
JŪRTAKĀ (E9) UN MEŽTAKĀ (E11)

BALTICTRAILS.EU

MEŽĀ MIRUŠĀS
KOKSNES NOZĪME DABĀ

[PASAULES DABAS
FONDS](#)

DABAS TŪRISMS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS
DABAS TERITORIJĀS

DABA.GOV.LV

INFORMĀCIJA PAR
UGUNSNEDROŠO PERIODU

[VALSTS MEŽA
DIENESTS](#)

ATPŪTAS VIETAS UN
TELŠU VIETAS LVM

MAMMADABA.LV

[VIDESCENTRS](#)

[uz ATPŪTA,
NAKŠŅOŠANA](#)

ĒDIENA GATAVOŠANA, PRĪMUSS, GRILS

Ja vēlies ieturēt maltīti, izmanto vietējos ēdinātājus

Ja dabā ir jāuzvāra ūdens vai ātri jāpagatavo ēdiens, izmanto PRĪMUSU. Tas neatstās tādu ietekmi dabā kā ugunsurs

Neizmanto VIENREIZ LIETOJAMOS TRAUKUS un folijas GRILUS. Tie nav videi draudzīgi

Foto: Sigita Batraga

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ja maltīti gatavo no dabas veltēm, vāc tikai tos augus un sēnes, kurus labi pazīsti
- ▶ Pēc maltītes saved kārtībā vietu un savāc pārtikas atkritumus, savādāk tie nodarīs kaitējumu dzīvniekiem

uz ATPŪTA,
NAKŠŅOŠANA

3.

AKTIVITĀTES DABĀ

SATURS

Dabas vērošana, fotografēšana, filmēšana

Sēņošana, ogošana, augu vākšana

Makšķerēšana

Slēpņošana (geocaching)

Kolekciju vākšana, suvenīri

Ar kājām, divriteni, laivu, slēpēm, zirgu

Ar suni

Ar auto u.c. mehāniskajiem transporta līdzekļiem

HIGIĒNA

DABAS VĒROŠANA, FOTOGRAFĒŠANA, FILMĒŠANA

Vērojot un fotografējot dzīvo, neradi traucējumu - dari to klusi, ievēro distanci

Lieto apģērbu, kas nav košs un nerada skaņu kustoties

Netraucē zvērus un putnus to vairošanās (riesta), ligzdošanas un atpūtas (īpaši -migrāciju laikā) vietās. Necel spārnos zosu un dzērvju barus

Neapmeklē, nerādi (ja esi gids), nepopularizē īpaši aizsargājamu putnu ligzdvietais. Iztraucēti tie atstāj ligzdas, bet citi putni tajā laikā apēd to olas vai mazuļus

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ LIELO ZVĒRU vērošana ir ilgstošs un pacietīgs process. To vislabāk dari mazās grupās vai individuāli, slēpnī un zinoša gida pavadībā
- ▶ No zvēru un putnu vērošanas paņem līdzī tikai labas emocijas un fotogrāfijas
- ▶ Fotokameras “klikšķi” ieslēdz klusuma režīmā
- ▶ Putnu vērošanai izmanto dabiskus vai cilvēka radītus paaugstinājumus, slēpņus, torņus u.c.
- ▶ Ziemas laikā piesaisti putnus ar barotavām. Barību nodrošini visas ziemas garumā
- ▶ Izgatavo un izvieto putnu būrus
- ▶ Izveido konkrētajā vietā novēroto putnu un zvēru sarakstu
- ▶ Ja atrodi ZVĒRA vai PUTNA MAZULI
  - Netraucē, nerīko fotosesijas, tiešraides sociālajos medijos
  - Nekavējoties dodies projām
  - Neņem to līdzī, nemēģini “glābt”!

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ja jūras krastā satiec ROŅA MAZULI
  - Netraucē un neej tuvāk par 50 metriem
  - Nedzen ronēnu jūrā. Viņš atpūšas un sildās!
  - Suni turi pavadā
  - Nepopularizē šo vietu
- ▶ Izmantojot BEZPILOTA LIDAPARĀTUS (DRONUS), ievēro noteikumus un netraucē dzīvniekus
- ▶ Publiski neizpaud īpaši aizsargājamu augu, dzīvnieku vai sēņu dzīves vietas (konkrētu vietu, punktu, koordinātas), piemēram, plēsīgo putnu vai melnā stārķa ligzdu u.c. Ar šo informāciju vari dalīties dabasdati.lv, kas noderēs pētniekiem

ĀRĒJĀS SAITES

NEIZDZĒS DZĪVĪBU

NEIZDZESDZIVIBU.LV

DABAS VĒROŠANAS PAMATPRINCIPI

CELOTAJS.LV

CIVILĀS AVIĀCIJAS AĢENTŪRA

CAA.GOV.LV

PUTNU VĒROŠANAS PRINCIPI

LATVIJAS ORNITOLOGIJAS BIEDRIBA

DRONU IZMANTOŠANA ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJĀS

DABA.GOV.LV

BEZPILOTA GAISA KUĢU LIDOJUMU NOTEIKUMI

LIKUMI.LV

LATVIJAS GAISA SATIKSME

AIRSPACE.LV

[uz AKTIVITĀTES,
DABĀ](#)

SĒŅOŠANA, OGOŠANA, AUGU VĀKŠANA

Latvijā, izņemot dabas rezervātus un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stingrā un regulējamā režīma zonas, vari lasīt savvaļas **OGAS** – mellenes, brūklenes, dzērvenes, lācenes, meža zemenes, meža avenes, kazenes, **SĒNES** un vākt **AUGUS**

Vāc un izmanto tikai to, ko pazīsti

Aizsargājamās sugas vākt ir aizliegts

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Sēnes nogriez ar nazi, vai sēnes kātiņu ar roku “izskrūvē” no zemes. Abas metodes nenodara kaitējumu sēņotnei (micēlijam)
- ▶ Lasot ogas, citus augus un sēnes, saudzē zemsedzi un apkaimes augāju
- ▶ Vācot puķu pušķi, priekšroku dod invazīvām sugām
- ▶ Īpaši aizsargājamus augus nedrīkst vākt puķu pušķiem

ĀRĒJĀS SAITES

LATVIJAS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS
DABAS TERITORIJAS

DABA.GOV.LV

LVM GEO APLIKĀCIJA

LVMGEO.LV

LATVIJAS AIZSARGĀJAMĀS UN
IEROBEŽOTI IZMANTOJAMĀS ĪPAŠI
AIZSARGĀJAMĀS SĒŅU, ĶĒRPJU, AUGU
UN DZĪVNIEKU SUGAS, KURAS IR
AIZLIEGTS VĀKT UN CITĀDI IEGŪT

LIKUMI.LV

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO DABAS
TERITORIJU ZONĒJUMS

OZOLS.GOV.LV

LATVIJAS INDĪGĀS SĒNES

SENES.LV

LATVIJAS INDĪGIE AUGI

DABASMUZEJS.LV

INVAZĪVĀS SUGAS

DABA.GOV.LV

[uz AKTIVITĀTES,
DABĀ](#)

MAKŠĶERĒŠANA

Ja plāno makšķerēt Latvijas ūdeņos, iegādājies **MAKŠĶERĒŠANAS KARTI** (nav nepieciešama personām, kas jaunākas par 16 gadiem un vecākas par 65 gadiem un personām ar invaliditāti) un paņem līdzī **PERSONU APLIECINOŠU DOKUMENTU**

Vietās, kur ir organizēta licencētā makšķerēšana, iegādājies **ATĻAUJU (LICENCI)**

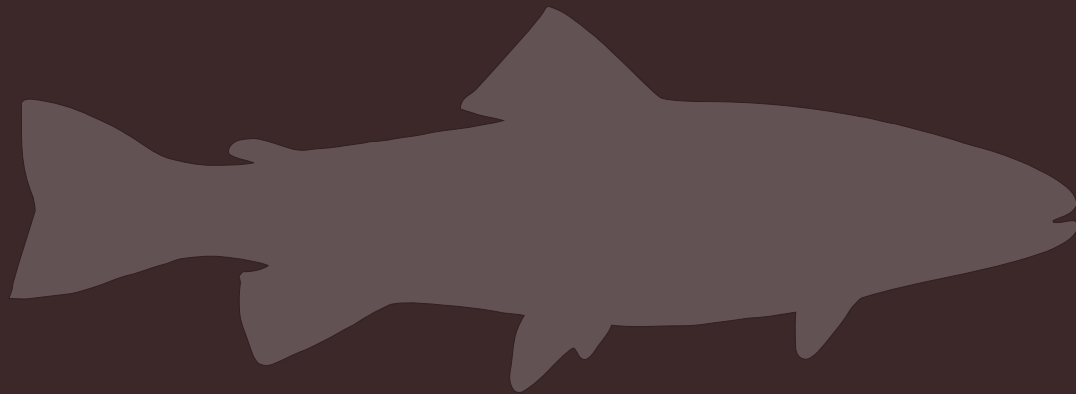
Makšķerējot, rūpējies par upju, ezeru un jūras krasta tīrību un zivju labklājību

PAPILDUS INFORMĀCIJA

▶ Makšķerēšanas karti un licences var iegādāties internetā

ĀRĒJĀS SAITES

MAKŠĶERĒŠANAS KARTE

MAKSKERESANASKARTE.LV

MAKŠĶERĒŠANAS LICENCES

MANACOPE.LV

ĶĒR, BET IEVĒRO. CEĻVEDIS
MAKŠĶERNIEKIEM, VĒŽOTĀJIEM UN
ZEMŪDENS MEDNIEKIEM

CEĻVEDIS

BALTIJAS JŪRAS
MAKŠĶERĒŠANAS ĒTIKAS
KODEKSS

BALTICSEAFISHING.COM

MAKŠĶERĒŠANAS, VĒŽOŠANAS UN
ZEMŪDENS MEDĪBU NOTEIKUMI

LIKUMI.LV

uz AKTIVITĀTES,
DABĀ

SLĒPŅOŠANA (GEOCACHING)

Slēpņus dabā izvieto tā, lai tas neapdraudētu dabas vērtības un slēpņotājus pašus

ĀRĒJĀS SAITES

SLĒPŅOTĀJA ĒTIKAS KODEKSS
(GEOCACHERS' CODE OF CONDUCT)

GAGB.ORG.UK

uz AKTIVITĀTES,
DABĀ

KOLEKCIJU VĀKŠANA, SUVENĪRI

Vislabākā “kolekcija” ir atmiņas un fotogrāfijas vai zīmējums

Augiem, akmeņiem un gliemežvākiem vajadzētu palikt dabā, jo katram ir sava loma ekosistēmā

Neveido kukaiņu, dzīvnieku olu kolekcijas

Izvairies pirkt suvenīrus, kas ir taisīti no dzīvniekiem vai to daļām

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ legūt, vākt vai turēt aizsargājamās vai ierobežoti izmantojamās sugu pārstāvjus, to daļas – pieaugušus īpatņus, olas, kāpurus, kūniņas u.c. ir aizliegts
- ▶ Nevāc fosilijas rokot, izkaļot vai attīrot smilšakmens, dolomītiežu un morēnas atsegumus, atsegumus jūras, upju un ezeru krastos, gravās, alās, ieleju nogāzēs
- ▶ Nevāc vai nepārvieto akmeņus, kuriem ir kultūras pieminekļa statuss

ĀRĒJĀS SAITES

CITES (VAŠINGTONAS) KONVENCIJAS
SUGAS LATVIJĀ

[CITES](#)

LATVIJAS KULTŪRAS PIEMINEKĻU
SARAKSTS

[MANTOJUMS.LV](#)

LATVIJAS AIZSARGĀJAMĀS UN
IEROBEŽOTI IZMANTOJAMĀS ĪPAŠI
AIZSARGĀJAMĀS SĒŅU, ĶĒRPJU, AUGU
UN DZĪVNIĒKU SUGAS, KURAS IR
AIZLIEGTS VĀKT UN CITĀDI IEGŪT

[LIKUMI.LV](#)

[uz AKTIVITĀTES,
DABĀ](#)

AR KĀJĀM, DIVRITENI, LAIVU, SLĒPĒM, ZIRGU

Dabā centies izmantot jau esošās takas, vēsturisko ceļu, dzelzceļu vietas, jo no jauna iemītas vietas desmitgadēm vai pat simtgadēm ilgi neatjaunojas

Putnu ligzdošanas laikā pludmalē ej maksimāli tuvu ūdens joslai, lai saudzētu putnu ligzdas un mazuļus, kas atrodas viļņu neapskalotajā daļā, izņemot sezonālos liegumus, kur atrasties ir aizliegts

Putnu migrācijas laikā (pavasārī un īpaši – rudenī) – jūras krastā virzies tuvāk kāpām, lai netraucētu putniem baroties izskaloto aļģu joslā

Ja ceļojiet grupā, pārvietojieties “zosu gājienā” un nenovirzieties no takām

Ar DIVRITENI, VIENRITENI un SKREJRITENI nebrauc pa jutīgu zemsedzi – sūnām, kāpām, gravu, ieleju un kāpu nogāzēm un citām nepiemērotām vietām, kur paliek dziļas pēdas

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ar KĀJĀM un SLĒPĒM nešķērso norobežotas teritorijas, vai vietas, kur īpašnieks ir izvietojis aizlieguma zīmes
- ▶ Ziemā nepārvietojies ar kājām pa distanču slēpotāju trasēm un špūrēm
- ▶ Ja pārvietojies ar LAIVU, nakšņošanai izmanto ūdenstūristiem domātās apmetnes
- ▶ ZIRGA mugurā nejāj pa speciāli veidotām gājēju un velobraucēju takām ar dabisku zemsedzi un koka laipām
- ▶ Respektē citus dabā gājējus

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Izmanto VIETĒJOS PAKALPOJUMUS – kājāmgājējiem vai velosipēdistiem draudzīgas naktsmītnes, vietējos ēdināšanas uzņēmumus, veikaliņus
- ▶ Iegādājies LAUKU LABUMUS zemnieku saimniecībās, bet SUVENĪRUS – amatnieku darbnīcās
- ▶ Izmanto vietējo VIDES GIDU pakalpojumus
- ▶ Ja iespējams, izmanto SABIEDRISKO TRANSPORTU
- ▶ Pasveicini pretimnācēju

ĀRĒJĀS SAITES

LAIVOJAMĀS UPES BALTIJĀ,
ATPŪTAS VIETAS, NOMA U.C.

UPESOGA.LV

ATPŪTA LATVIJAS VALSTS
MEŽOS – INFRASTRUKTŪRA,
APSKATES OBJEKTI, DABAS
TAKAS, ATPŪTAS VIETAS U.C.

MAMMADABA.LV

ATPŪTA LAUKOS, ZEMNIEKU
SAIMNIECĪBAS (LAUKU LABUMI)
NAKTSMĪTNES, ĒDINĀŠANAS
UZŅĒMUMI, TŪRISMA MARŠRUTI,
OBJEKTU APRAKSTI, KARTE AR
OBJEKTIEM U.C.

CELOTAJS.LV

GĀJĒJAM DRAUDZĪGI TŪRISMA
PAKALPOJUMU SNIEDZĒJI

BALTICTRAILS.EU

DABAS TŪRISMS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS
DABAS TERITORIJĀS,
INFRASTRUKTŪRA, DABAS TAKAS,
APMEKLĒTĀJU CENTRI U.C

DABA.GOV.LV

CEĻU SATIKSMES NOTEIKUMI

LIKUMI.LV

uz AKTIVITĀTES,
DABĀ

AR SUNI

Suns ir pilntiesīgs ģimenes loceklis, kuram dabā ir jāuzvedas atbildīgi

Saimniekam ir jābūt atbildīgam un jā rūpējas, lai suns nenodara kaitējumu cilvēkam, savvaļas vai mājdzīvniekiem

Pilsētās, ciemos un apdzīvotās vietās un tām piekļaujošā jūras krastā ar suni ir jāiet pavadā

Pilsētu oficiālajām pludmalēm un peldvietām ar suni ir jāiet apkārt

Mežā, purvā un citā dabiskā teritorijā suns var atrasties bez pavadas, taču dzīvnieks nedrīkst pazust no tava redzesloka. Saimniekam ir jāspēj kontrolēt tā rīcību

Jūras krastā putnu ligzdošanas un migrāciju laikā suni turi pavadā, jo suns viegli atrod tārtiņu, zīriņu un citu putnu olas un mazuļus

Ja pārgājiens vai pastaiga gar jūras krastu notiek roņu dzimšanas laikā (martā – aprīlī) un putnu ligzdošanas laikā (maijs – jūlijs), suni turi pavadā, lai tas netraucē ronēnus, nebaida ligzdojošos putnus un neizposta to ligzdas

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Putnu pavasara migrācijas laiks ir aprīlis – maijs, rudens migrācija: augusts – oktobris, ligzdošanas laiks: maijs - jūnijs
- ▶ Bērnu rotaļu laukumiem, stadioniem un sporta laukumiem ar suni apei apkārt
- ▶ Apdzīvotās vietās savāc suņa fekālijas
- ▶ Ja suns ir atzīts par bīstamu, publiskā vietā tam uzliec uzpurni un ved pavadā ar sarkanu lentu
- ▶ Nakšņojot teltī, suni ņem blakus teltī

ĀRĒJĀS SAITES

LABTURĪBAS PRASĪBAS MĀJAS
(ISTABAS) DZĪVNIĒKU TURĒŠANAI,
TIRDZNIECĪBAI UN DEMONSTRĒŠANAI
PUBLISKĀS IZSTĀDĒS, KĀ ARĪ SUŅA
APMĀCĪBAI

LIKUMI.LV

SKATIES ARĪ KATRAS PAŠVALDĪBAS
SAISTOŠOS NOTEIKUMUS, KAS IR
SPĒKĀ KONKRĒTAJĀ PAŠVALDĪBĀ

[uz AKTIVITĀTES,
DABĀ](#)

AR AUTO UN CITIEM MEHĀNISKAJIEM TRANSPORTA LĪDZEKĻIEM

Ar auto un citiem mehāniskajiem transporta līdzekļiem tūrisma un atpūtas nolūkā vari pārvietoties tikai pa ceļiem

Ar mehāniskajiem transporta līdzekļiem ir **AIZLIEGTS** pārvietoties pa meža, lauksaimniecības zemēm, kāpām, purviem, upēm, strautiem, liedagu un pludmali

Piekrastē un krasta kāpu aizsargjoslā auto atstāj šim mērķim paredzētās autostāvvietās

Ievēro izliktās ceļa zīmes un informatīvās zīmes

CEĻU SATIKSMES NOTEIKUMI

LIKUMI.LV

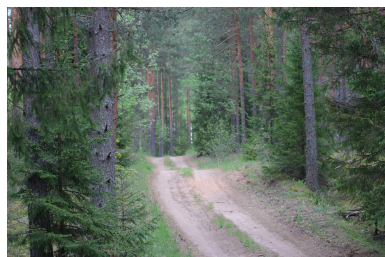

KĀ ZINĀT, KA TAS IR VAI NAV CEĻŠ?

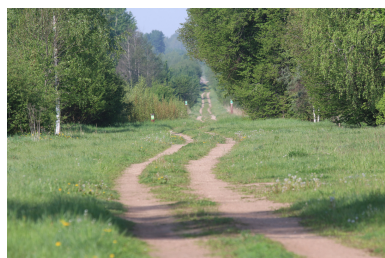
uz AKTIVITĀTES,
DABĀ

Jauks, līkumains, grantēts meža ceļš. Brauc uzmanīgi, jo uz ceļa var izskriet meža zvērs. Ja redzi gājēju, vai riteņbraucēju, piebremzē, lai nenoklātu to ar putekļu mākonī un netrāpītu ar lidojošu akmeni

Šādus un līdzīgus ceļus sauc par dabiskām brauktuvēm. Nereti sausos priežu mežos tie var būt smilšaini. Brauc. Lēnām, uzmanīgi, saudzējot auto un dabu.
Krasta kāpu aizsargjoslā un piekrastes īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir aizliegts braukt pa dabiskām brauktuvēm

Arī šo – divas labi iebrauktas sliedes uz cieta grants vai zemes seguma uzskatām par ceļu. Brauc. Lēnām, saudzējot auto un dabu

Šī ir uzarta josla mežā, kas domāta, lai ugunsgrēka gadījumā ierobežotu uguns izplatīšanos zemsedzē. Tā nepieciešama ugunsdrošībai.
Pa to nebrauc!

Šeit vēsturiski ir bijis ceļš vai dzelzceļš, taču šāda vieta nav uzskatāma par ceļu. Nebrauc, jo ceļu sedz dabiska veģetācija ar tai raksturīgām augu un dzīvnieku sugām

Kāds ar krosa motociklu vai kvadriciklu ir izbraukājis meža stigu vai pirms tam neizmantotu vietu. Šāda darbība ir aizliegta un pa šādiem "jaunizveidotajiem ceļiem" **braukt ir aizliegts!**

SATURS

Tualetes un higiēna

Atkritumi

DROŠĪBA DABĀ

4.

HIGIĒNA, ATKRITUMI

TUALETE UN HIGIĒNA

Ja nav TUALETE, dabiskās vajadzības kāрто tā, lai pēc Tevis nekas nav redzams

DRĒBES centies izmazgāt veļas mašīnā tūrisma mītnēs

Ja MAZGĀJIES dabā, vai mazgā TRAUKUS, dari to pēc iespējas dabiskāk

Dabā centies neizmantot ķīmiskos mazgāšanas līdzekļus

Ejot dabā nelieto kosmētikas līdzekļus. Tie negatīvi ietekmē ūdeņu ekosistēmas

Ja tualete nav pieejama

- ▶ Izvēlies vietu tālāk no ūdens (vismaz 200 m), takas vai ceļa (>50 m), nometnes vietas vai labiekārtotiem objektiem (> 100 m)
- ▶ Ar lāpstiņu “izgriez” kontūru velēnā, noņem to. Ja nav lāpstiņas, noņem velēnu ar roku
- ▶ Ar lāpstiņu, kociņu, mizas gabalu vai papēdi izveido 10 – 15 cm dziļu bedrīti
- ▶ Tualetes papīru izmanto saprātīgi. Nebaidies lietot sūnas, lapas
- ▶ Izlietoto papīru ieliec bedrītē, aizber to, nolīdzini
- ▶ Uzliec velēnu, sakārto vietu
- ▶ Higiēnas preces, kas dabā ilgi sadalās, ieliec maisiņā un paņem līdzī

Ja mazgājies pats, vai mazgā traukus

- ▶ Vasarā vislabākā mazgāšanās dabā ir pelde jūrā, ezerā, vai upē
- ▶ Nepazīstamā vietā nebrien dziļāk par metru – pusotru
- ▶ Nemazgājies un nemazgā traukus un drēbes ezeriņos ar tīru un dzidru ūdeni un avotos
- ▶ Trauku mazgāšanai izmanto dabiskus materiālus – smiltis, pelnus, ziemzaļās kosas u.c.
- ▶ Ēdiena atliekas neizmet un trauku mazgāšanas ūdeni neizlej atpakaļ jūrā, upē vai ezerā – tas veicinās ūdenstilpes aizaugšanu (eitrofikāciju). Ūdeni izlej vismaz 200 m no ūdeņu krastiem
- ▶ Drošības nolūkā nenakšņo pie stāvkrastiem un atsegumiem, kur iespējami nobrukumi

uz **HIGIĒNA,**
ATKRITUMI

ATKRITUMI

Ko dabā ATNESI, to AIZNES!

Būs jauki, ja savāksi citu atstātos atkritumus, lai būtu patīkami baudīt dabu

Lieto daudzkārt izmantojamo ŪDENS PUDELI

#DABĀEJOT

**KO ATNESI
TO AIZNES**

 Dabas aizsardzības pārvalde

 Pasaules Dabas Fonds

 WWF

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Pēc iespējas atsakies no iepakojuma
- ▶ Higiēnas preces, kas dabā ilgi sadalās, paņem līdzī
- ▶ Pārtikas atkritumi dabā pievilina un pieradina savvaļas dzīvniekus, kaitējot tiem
- ▶ Izsmēķus glabā speciālā ietvarā, jo tie ilgi sadalās un to sastāvā ir videi kaitīgas vielas
- ▶ Elektroniskās cigaretes nemet kopējos atkritumos, bet gan paredzētās vietās
- ▶ Aiztaisi atkritumu urnas vāku, lai tie nav pieejami dzīvniekiem
- ▶ Nededzini atkritumus, īpaši – plastmasu, kuras dūmi ir kaitīgi

ĀRĒJĀS SAITES

MOBILĀ APLIKĀCIJA "VIDES SOS",
KUR VAR ZIŅOT PAR DABĀ
IZMESTIEM ATKRITUMIEM

[VIDESSOS.LV](https://www.videssos.lv)

PAR ATKRITUMIEM DABĀ:
INFORMĀCIJA, METODISKI
MATERIĀLI U.C.

[DABA.GOV.LV](https://www.daba.gov.lv)

uz **HIGIĒNA,**
ATKRITUMI

A photograph of a deer with small antlers peering from behind a tree trunk in a forest. The deer is looking towards the camera. The background is filled with green foliage and trees.

SATURS

[Drošības pamatprincipi](#)

[Orientēšanās](#)

[Laika apstākļu prognoze](#)

[Dzeramais ūdens](#)

[Saskarsme ar dzīvniekiem](#)

[Saskarsme ar sēnēm un augiem](#)

5.

DROŠĪBA DABĀ

DROŠĪBAS PAMATPRINCIPI

Plānojot MARŠRUTU dabā, vai vienkārši – DODOTIES, kur “acis rāda”, izpēti, kas ir zemes īpašnieks, pa kādu apvidu plāno pārvietoties

Latvijā ir salīdzinoši labs mobilo sakaru tīkla pārklājums un internets ir pieejams arī dabā (kaut arī ne visur un ne vienmēr)

Ja gadījusies ķibeles, droši jautā palīdzību vietējiem cilvēkiem

Ja APMALDĪJIES, zvani glābējiem pa tālruni 112 un nosauc orientierus.

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Informē līdzcilvēkus, uz kuriem, pa kādu maršrutu un uz cik ilgu laiku Tu dodies
- ▶ Nēsā līdz personu apliecinošus dokumentus un piederīgo telefona numurus
- ▶ Iepriekš uzlādē telefona bateriju, ja nepieciešams, paņem līdz ārējo akumulatoru tālruņa uzlādei
- ▶ Paņem līdz ūdeni, ēdienu, šķiltavas, lukturīti, siltākas drēbes
- ▶ Ievēro orientierus, atceries veikto maršrutu

ĀRĒJĀS SAITES

ZEMES ĪPAŠNIEKI

APLIKĀCIJA, KUR VAR NOŠKAIDROT,
KAM PIEDER MEŽS

[LVMGEO.LV](https://lvmgeo.lv)

ĪPAŠUMA VEIDI (VALSTS, PAŠVALDĪBAS,
FIZISKAS VAI JURIDISKAS PERSONAS)
LATVIJĀ,

[KADASTRS.LV](https://kadastrs.lv)

VALSTS UGUNSDZĒSĪBAS UN
GLĀBŠANAS DIENESTA PADOMI,
LAI NEAPMALDĪTOS

[VUGD.GOV.LV](https://vugd.gov.lv)

[uz DROŠĪBA,
DABĀ](#)

ORIENTĒŠANĀS

Lai orientētos dabā, veiktu iepriekš plānotu vai neplānotu maršrutu un informētu citus par to, kur esi, ir svarīgi zināt atrašanās vietu

Orientēties palīdzēs interneta resursi, aplikācijas un papīra kartes

Starptautiski karšu resursi:

[GOOGLE MAPS](#)

[OPEN STREET
MAP](#)

[GOOGLE EARTH](#)

[MAPS.ME](#)

LATVIJAS KARŠU RESURSI:

CELOTAJS.LV

Atpūta laukos, naktsmītnes, ēdināšanas uzņēmumi, tūrisma maršruti, objektu apraksti, karte ar objektiem u.c

BALTICTRAILS.EU

Garo distanču pārgājienu takas – E9, E11

LVMGEO.LV

Latvijas Valsts mežu aplikācija – redzami valsts un citi meži, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, infrastruktūra, lietotāja atrašanās vieta, LIDAR slāņi u.c.

BALTICMAPS.EU

Latvijas karte, dažādi slāņi, maršrutu plānošana, auto sastrēgumi u.c.

DOM.LNDB.LV

Dažādu laiku tematiskās un vēsturiskās kartes (Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālais resurss)

DABA.GOV.LV

Latvijas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, infrastruktūra, dabas takas, apmeklētāju centri u.c.

VESTURE.DODIES.LV

Dažādu mērogu, vēsturisko periodu un tematiskās kartes

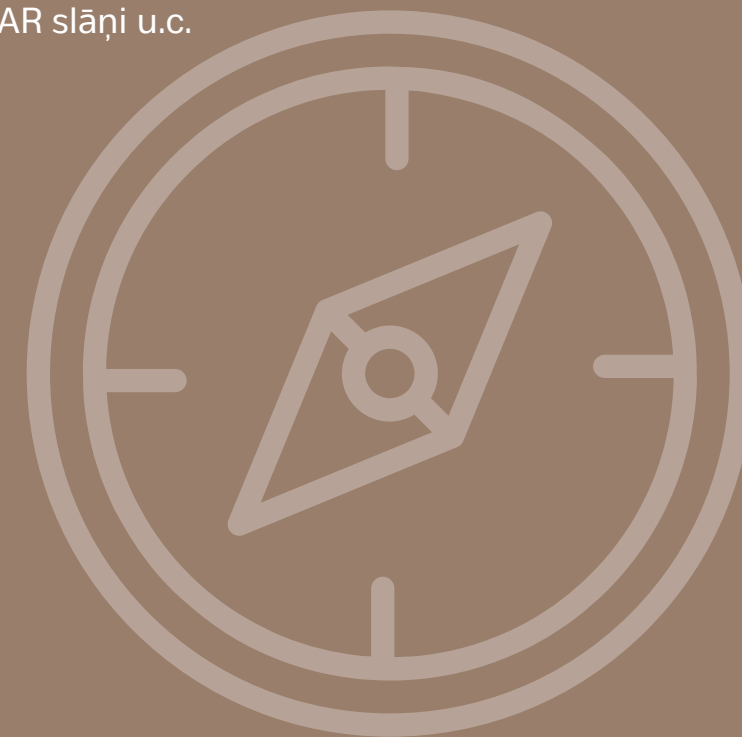
KARTES.LGIA.GOV.LV

Dažāda mēroga, reljefa, topogrāfiskās, ortofotokartes, vietvārdi, adreses u.c.

KARTES.GISNET.LV

Topogrāfiskās, reljefa kartes

uz **DROŠĪBA,**
DABĀ

Tūrisma, maršrutu un tematiskās kartes papīra formā var iegādāties Latvijas tūrisma informācijas centros

LAIKA APSTĀKĻU PROGNOZE

Noskaidro gaidāmos LAIKA APSTĀKĻUS. Tā varēsi atbilstošāk sagatavoties ceļojumam

Aktuālā situācija dabā (piemēram, ir sniegs, vai jau nokusis, vētra jūrā u.c.) – attiecīgā reģionā esošās tiešsaistes kameras,

[ERADIO.LV](https://www.ERADIO.LV)

LAIKA APSTĀKĻU PROGNOZE:

[WINDY.COM](https://www.windy.com)

Jūras krastā un atklātās vietās ir svarīgs vēja stiprums un vēja virziens (te ir arī pieejamas web kameras)

[WINDGURU.COM](https://www.windguru.com)

Viļņu stiprums, augstums un vēja virziens, mākoņainība u.c. – īpaši svarīgi uz lielākiem atklātiem ūdeņiem

[METEOUNRADARS.LV](https://www.meteounradars.lv)

Mākoņu un nokrišņu virzība tuvāko stundu laikā, īstermiņa un vidēja termiņa laika prognoze Latvijā

[VIDESCENTRS.LV/GMC.LV](https://www.videscentrs.lv/gmc)

Laikapstākļu prognoze, gaisa kvalitāte, plūdu riski, ugunsbīstamība u.c.

[LIGHTNINGMAPS.ORG](https://www.lightningmaps.org)

Reāllaika zibens izlādes

[GISMETEO.LV](https://www.gismeteo.lv)

Laika prognoze konkrētai dienai un ilgākam laika periodam

[ACCUWEATHER.COM](https://www.accuweather.com)

uz **DROŠĪBA,**
DABĀ

DZERAMĀIS ŪDENS

Latvijā nokrišņi satur vairāk ūdens, nekā tas iztvaiko no sauszemes, tādēļ mums netrūkst AVOTU, UPJU, EZERU, PURVU un citu MITRĀJU

DZERAMO ŪDENU Latvijā var dzert no krāna, nopirkt lauku veikaliņā, palūgt viensētā no krāna vai akas

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Izplāno nepieciešamo dzeramā ūdens apjomu, kā arī vietas, kur to vari papildināt
- ▶ Dzeramo ūdeni vari paņemt no avotiem. Taču avotu ūdens kvalitāti nevar garantēt (iekļuvušas baktērijas, bojā gājuši organismi) u.c.
- ▶ Dabā ņemtu ūdeni pirms lietošanas uzvāri vai pievieno ūdens attīrīšanas tableti, vai izfiltrē
- ▶ Apdzīvotās vietās un viensētās var būt norādītas dzeramā ūdens ņemšanas vietas

ĀRĒJĀS SAITES

LATVIJAS UN IGAUNIJAS AVOTU
DATU BĀZE

[AVOTI.INFO](https://www.avoti.info)

[uz DROŠĪBA,
DABĀ](#)

SASKARSME AR DZĪVNIEKIEM

Ja vēlies ieraudzīt savvaļas ZVĒRUS, dabā pārvietojies klusi

Ja nevēlies šādu sastapšanos, tad sarunājies

Dzīvnieki cenšas izvairīties no tikšanās ar cilvēku, bet tiem laicīgi to ir jādzird, jāsaredz vai jāsaņož

Latvijā ir viena indīga rāpuļu suga un dažas indīgas (cilvēkam) posmkāju sugas

Latvijas upēs, ezeros un jūrā nedzīvo indīgi dzīvnieki

Neaiztiek to, ko nepazīsti un arī pazīsti

PAPILDUS INFORMĀCIJA

Ja satiec

ALNI, MEŽACŪKU, BRŪNO LĀCI

- ▶ Netuvojies, neskaties acīs, negriez muguru
- ▶ Lēnām atkāpies, neskrienot un nenogriežot dzīvniekam atkāpšanās ceļu
- ▶ Izmanto dabiskus aizsegus – kokus, krūmus, nogāztus kokus, celmus
- ▶ Ja dzīvnieks tomēr tuvojas, mēģini viņu aizbaidīt kliegzot, paceļoties uz pirkstgaliem un izstiepjot rokas augšup (mēģini izskatīties lielāks)
- ▶ Ja dzīvnieks tomēr uzbrūk, centies palekt malā, izmanto kādu paaugstinājumu vai koku

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ Ja paliec pa **NAKTI MEŽĀ** – neatstāj nometnes vietā dzīvniekiem viegli pieejamus pārtikas produktus
- ▶ Arī **LIGZDOJOŠI PUTNI** vai putni ar mazuļiem (piemēram, paugurknābjā gulbji) var nopietni traumēt cilvēku. Netuvojies un netraucē!
- ▶ **JA PIESŪCAS ĒRCE.** Latvijā ir sastopamas dažādas ērcu sugas, kas barojas ar siltasiņu dzīvnieku asinīm. Esot dabā, regulāri pārbaudi sevi! Lieto pretērcu aerosolu. Atgriežoties mājās pārbaudi sevi, drēbes, kas ir bijušas dabā – izmazgā. Apskati mājdzīvnieku (suni). Ja ērce ir piesūkusies, izrauj to! Ja 2-7 dienu laikā sākas gripai līdzīgi simptomi (drudzis, galvassāpes, slikta dūša, temperatūra, muskuļu krampji), kas var liecināt par saslimšanu ar **ĒRČU ENCEFALĪTU**, nekavējoties apmeklē ārstu! Ja dažādu dienu līdz 3 nedēļu laikā uz ādas parādās sarkans plankums ar tumšāku vai blāvāku vidusdaļu, apmeklē ārstu, jo tā var būt saslimšana ar **LAIMA SLIMĪBU** (Laima boreliozī)!
- ▶ **LAPSENES, SIRSEŅI** un **BITES** ir vienīgie indīgie Latvijas kukaiņi. Netraucēti, tie parasti neuzbrūk. Ja iekož kāds no tiem, vairumam cilvēku nav nepieciešama īpaša palīdzība. Jūtīgākiem noderēs komprese, pretniezes krēms. Bites dzelonis (paliek ādā pēc koduma) ir uzmanīgi jāizņem, nespiežot indes pūslīti tā galā. Ja rodas alerģiska reakcija, nekavējoties apmeklē ārstu!
- ▶ **ODI, KNIŠĻI, DUNDURI** u.c. **DIVSPĀRŅI.** Ja tev ir alerģiskas reakcijas no kodumiem, paņem līdzi atbilstošu aerosolu. Izmanto pretodu tīklu teltij vai guļamtīklam un ķermenim.
- ▶ **JA IEKOŽ ODZE.** Odze ir vienīgā indīgā Baltijas valstu čūska. Pati parasti tā neuzbrūk. Visbiežāk tā iekož, ja uz čūskas uzkāpj. Koduma vietu **NEDRĪKST** skalot, sūkt ar muti, rīvēt, likt uz tās žņaugu, lietot alkoholu. Tas pasliktinās situāciju. Ja blakus ir palīgi, tad cietušajam vajadzētu ierobežot kustības. Meklē ārsta palīdzību!

uz **DROŠĪBA,**
DABĀ

SASKARSME AR SĒNĒM UN AUGIEM

Latvijā, kā jebkurā pasaules vietā, ir sastopami indīgi
AUGI un SĒNES levērojot elementāru piesardzību, Tu
vari izvairīties no tiem!

Neaiztiek un neēd to, ko nepazīsti!

PAPILDUS INFORMĀCIJA

- ▶ **INDĪGAS SĒNES.** Nekad nelieto uzturā savvaļas sēnes, kuras nepazīsti, vai sēnes, par kuru izcelsmi šaubies. Neēd vecas sēnes! Ja pēc sēņu lietošanas pasliktinās veselības stāvoklis, nekavējoties meklē ārsta palīdzību! Zvani uz 112!
- ▶ **INDĪGI AUGI.** Nekad nelieto uzturā savvaļas augus, to daļas – lapas, ogas, sēklas, saknes, tējas, novārījumus, ekstraktus, eļļas u.c., kurus nepazīsti, vai par kuru piederību un izcelsmi šaubies. Ja pēc augu lietošanas pasliktinās veselības stāvoklis, nekavējoties meklē ārsta palīdzību! Zvani uz 112!
- ▶ **SOSNOVSKA LATVĀNIS** (*Heracleum sosnovskyi*). Tā audzēm met likumu! Auga saskarsme ar ādu saules (ultravioleto) staru ietekmē izraisa smagus apdegumus un čūlas, kā arī var radīt nespēku, sliktu dūšu, galvas sāpes, reiboņus un vēdersāpes. Ja saskare ir notikusi, ādu nomazgā ar ūdeni un ziepēm, novērs gaismas piekļuvi tai. Dodies pie ārsta!

ĀRĒJĀS SAITES

LATVIJAS INDĪGĀS SĒNES

[SENES.LV](https://www.senes.lv)

LATVIJAS INDĪGIE AUGI

[DABASMUZEJS](https://www.dabasmuzejs.lv)

uz **DROŠĪBA,**
DABĀ

Dabas tūrista ētikas kodeksa izstrāde

Latvijas Lauku tūrisma asociācija “Lauku ceļotājs” 2022. gada beigās uzsāka projektu **“Zaļā Josta – vienoti noteikumi atpūtai dabā visās piekrastes teritorijās Latvijā”**. Viens no projekta mērķiem - izstrādāt vienotu skaidrojumu kopumu sabiedrībai, kas regulē piekrastes dabas teritoriju izmantošanu tūrisma un atpūtas nolūkos – **Dabas tūrista ētikas kodeksu** (DTEK). Ar dabas tūristu šajā gadījumā tiek saprasts cilvēks, kas dažādu mērķu un motivāciju vadīts dodas dabā. Tas ir dabas izzinātājs, pētnieks, aktīvās (pārgājieni, velo vai laivu braucieni u.c.) vai pasīvās atpūtas piekritējs, cilvēks, kas dabā sporto, ogo, sēņo, makšķerē, vai meklē slēpņus.

DTEK izstrādes metodika. 2023. gadā “Lauku ceļotājs”, piedaloties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Telpiskās plānošanas un zemes pārvaldības departamentam, izveidoja darba grupu, kurā iesaistīja nozares profesionāļus DTEK izstrādei. Kopumā notika divas darba grupas sēdes un DTEK sabiedriskā apspriešana. Kaut arī DTEK tika izstrādāts uz Baltijas jūras piekrastes piemēra, tas ir izmantojams arī pārējā Latvijas teritorijā. DTEK izstrādes procesā tika izanalizēti **ap 80 dažādi tiesību akti – likumi, Ministru kabineta noteikumi, pašvaldību saistošie noteikumi u.c.** Kopumā procesā tika iesaistīti **53 eksperti** no valsts un pašvaldību iestādēm, vides un tūrisma NVO u.c.

Dabas tūrista ētikas kodeksa izstrādē piedalījās un ar padomiem dalījās

1. **Agnese Reķe**, biedrības “Baltijas Vides forums” vides eksperte
2. **Agris Buzēns**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Pašvaldību departamenta Pašvaldību pārraudzības nodaļas vecākais eksperts
3. **Aleksandra Stramkale**, Jūrmalas pašvaldības Tūrisma komunikācijas daļas vadītāja
4. **Andris Valerts**, Ventspils Tūrisma informācijas centra vadītāja p.i.
5. **Asnāte Ziemeļe**, LLTA “Lauku ceļotājs” valdes priekšsēdētāja
6. **Aija Neilande**, Kurzemes plānošanas reģiona Projektu vadītāja
7. **Alla Kudiņa**, Kurzemes plānošanas reģiona Projektu vadītāja
8. **Alvis Birkovs**, Latvijas Makšķernieku asociācijas valdes priekšsēdētājs
9. **Andris Soms**, Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas tūrisma un izglītības eksperts
10. **Dace Granta**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas un zemes pārvaldības departamenta Telpiskās plānošanas politikas nodaļas vecākā eksperte
11. **Dace Kalsere**, Ventspils Tūrisma informācijas centrs
12. **Dace Kolāte**, Ventspils novada pašvaldības Uzņēmējdarbības atbalsta un tūrisma jomas speciāliste
13. **Diāna Rasuma**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas un zemes pārvaldības departamenta direktore
14. **Egīta Murauska**, Talsu novada Kultūras un sporta attīstības nodaļas vadītāja
15. **Edgars Ražinskis**, Rīgas plānošanas reģiona tūrisma speciālists
16. **Ilze Opermane**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vecākā eksperte
17. **Elīna Svence**, Ventspils tūrisma informācijas centra vadītāja vietniece
18. **Ērika Kļaviņa**, Dabas aizsardzības pārvaldes Biotopu kopšanas pasākumu vadītāja
19. **Evija Andžāne**, “Zaķukrogs”
20. **Ginta Roderte**, Ventspils novada pašvaldības Attīstības nodaļas vadītāja
21. **Helēna Skuja**, Talsu novada pašvaldības projektu vadītāja
22. **Ieva Skābarde**, Pašvaldības aģentūras “Dienvidkurzemes novada tūrisma centrs” direktore
23. **Ilona Apele**, Limbažu novads
24. **Ilze Grīnfelde**, Vidzemes Augstskolas Sabiedrības zinātņu fakultātes lektore
25. **Ilze Millere**, Limbažu novada pašvaldības aģentūras “LAUTA” direktore
26. **Ineta Umbraško**, Jūrmalas pašvaldības Pilsētsaimniecības un labiekārtošanas nodaļas vecākā speciāliste
27. **Inga Belasova**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Aizsargājamo teritoriju nodaļas vadītāja
28. **Ingrīda Smuškova**, Tukuma novada Tūrisma un mantojuma attīstības nodaļas vadītāja
29. **Inguna Tomšone**, Kurzemes plānošanas reģiona Telpiskās attīstības plānotāja
30. **Jānis Galakrodzinieks**, Carnikavas Tūrisma informācijas centra konsultants
31. **Jānis Remers**, Limbažu novads
32. **Juris Smaļinskis**, LLTA “Lauku ceļotājs” tūrisma un vides eksperts
33. **Kristīne Mickāne**, Latvijas Investīciju attīstības aģentūras Tūrisma departamenta Vecākā projektu vadītāja
34. **Kristīne Voldemāre**, Rojas tūrisma informācijas centra vadītāja
35. **Laura Cielēna**, Saulkrastu tūrisma informācijas centra Tūrisma speciāliste
36. **Laura Seile**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Aizsargājamo teritoriju nodaļas vecākā referente
37. **Lauris Laicāns**, Talsu novada pašvaldības Attīstības plānošanas un projektu attīstības vadības nodaļas Plānošanas daļas vadītājs
38. **Lienīte Priedāja – Klepere**, Vidzemes plānošanas reģiona Tūrisma eksperte
39. **Līva Maķe**, Talsu novada pašvaldības Tūrisma speciāliste
40. **Madara Brāle**, Talsu novada pašvaldība
41. **Mārcis Laksbergs**, Ventspils novada pašvaldības Tārgales pagasta pārvaldes vadītājs
42. **Mārtiņš Grels**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Telpiskās plānošanas un zemes pārvaldības departamenta Telpiskās plānošanas politikas nodaļas vadītājs
43. **Rūta Zunde**, Carnikavas Novadpētniecības centra Vecākā speciāliste tūrisma jautājumos
44. **Sabīne Skudra**, Rīgas plānošanas reģiona Telpiskās plānošanas speciāliste
45. **Sandra Bērziņa**, Latvijas Pašvaldību savienības Padomniece vides aizsardzības jautājumos
46. **Sanīta Behmane Baibakova**, Atpūtas kompleksa “Miķelis” muzejpedagoģe un tūrisma organizatore
47. **Sarmīte Melne**, Latvijas Valsts mežu Ilgtermiņa plānošanas speciāliste
48. **Tatjana Židele**, Rīgas Domes Peldvietu un aktīvās atpūtas zonu sektora nodaļas vadītāja vietniece
49. **Toms Štāls**, “Mana Karte”
50. **Toms Ziemeļis**, LLTA “Lauku ceļotājs” projektu eksperts
51. **Vilnis Bernards**, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Dabas aizsardzības departamenta Sugu un biotopu aizsardzības nodaļas vecākais referents
52. **Zaiga Kaire**, “Uzzini, iepazīsti”
53. **Zane Gailīte**, Rīgas domes Vides izglītības konsultante

DTEK no “Lauku ceļotāja” puses izstrādāja un apkopoja **Juris Smaļinskis** un **Asnāte Ziemeļe**.

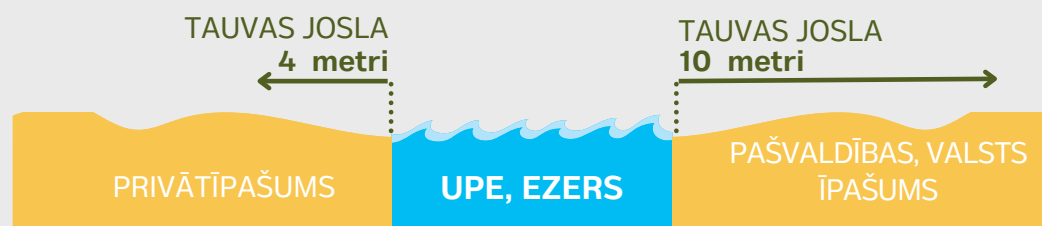

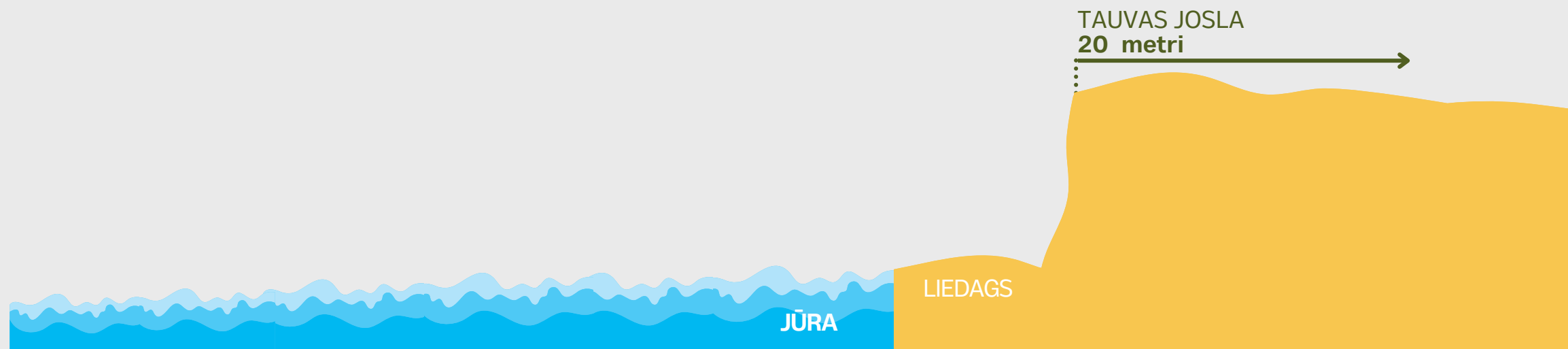

TAUVAS JOSLA

LĒZENI KRASTI

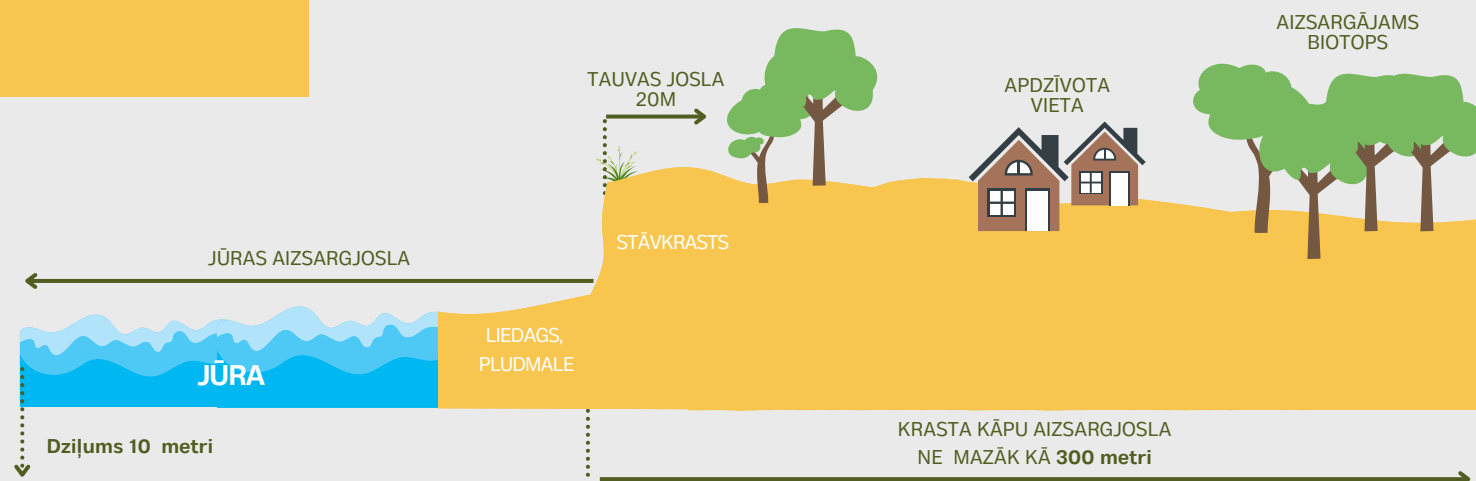
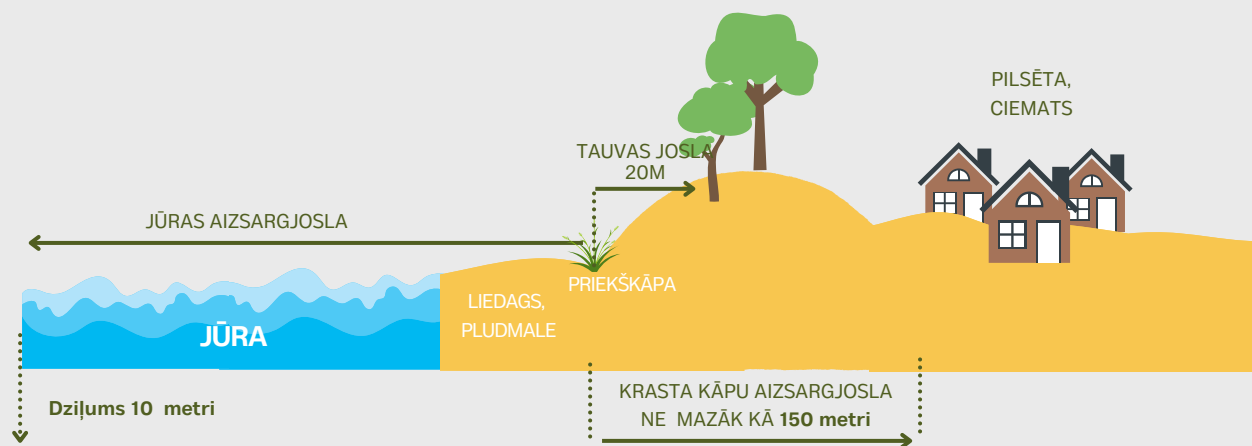
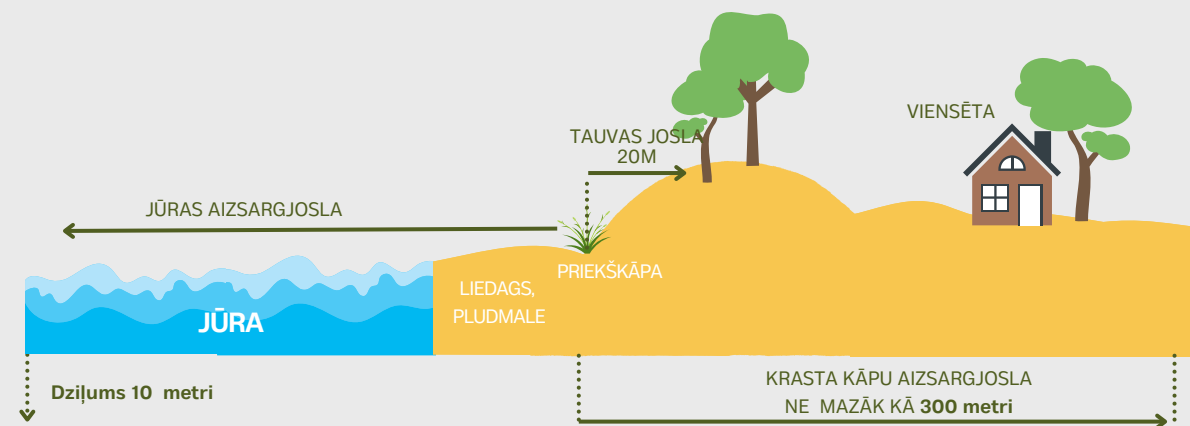

STĀVI KRASTI

BALTIJAS JŪRAS un RĪGAS LĪČA PIEKRASTES KRASTA KĀPU AIZSARGJOSLA

Ētikas kodeksu piemēri citās valstīs un jomās

Baltic Sea Fishing ethical code. Respect Fish, Humans and Nature

Best practice in bog-shoe tourism

Everyman's right. Legislation and practice. Ministry of the Environmental of Finland

Geocachers' Code of Conduct

"The laws of nature"

Guidelines for nature tourists in Estonia

DabāEjot Ētikas kodekss. Pasaules Dabas fonds sadarbībā ar WWF

Kā īstenot dabai draudzīgu atpūtu pie jūras. Vides Valsts dienesta skaidrojums

Labas uzvedības noteikumi Latvijas valsts mežos

Vairāk informācijas par **Latvijas dabas tūrista ētikas kodeksu** - www.celotajs.lv

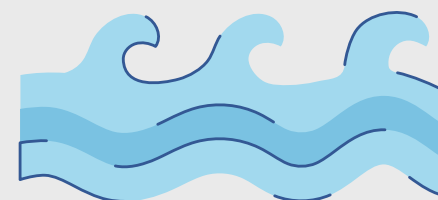
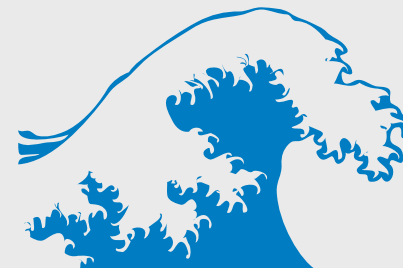
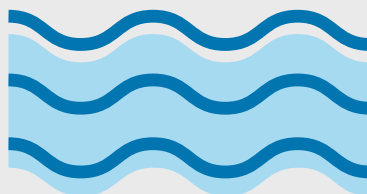
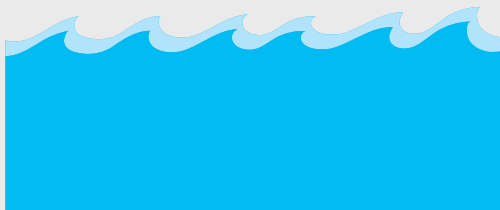
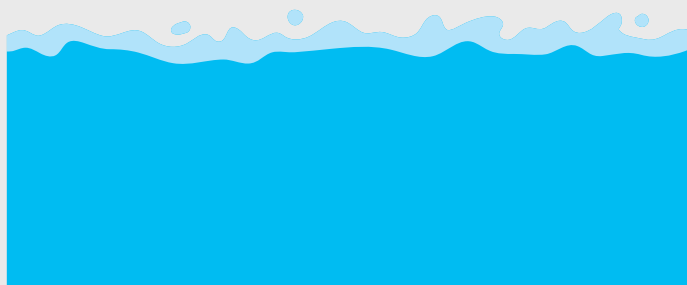

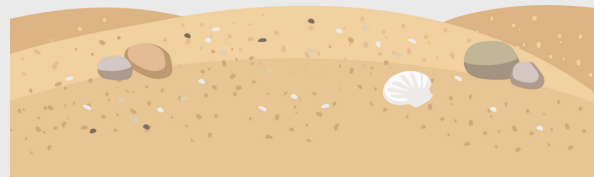
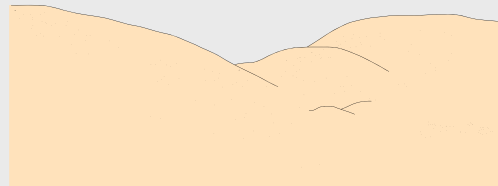
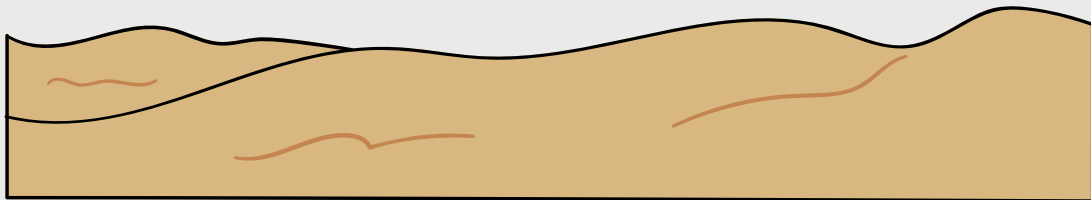
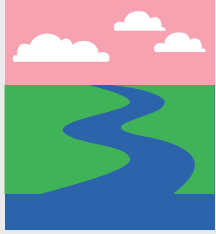
Lauku Ceļotājs

www.celotajs.lv

TAUVAS JOSLA

TAUVAS JOSLA

